

102. Çeviride başvuru lan biçem kılavuzları üzerine betimleyici bir inceleme ve bir şablon önerisi

Sinem CANIM¹

APA: Canım, S. (2022). Çeviride başvuru lan biçem kılavuzları üzerine betimleyici bir inceleme ve bir şablon önerisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (31), 1655-1668. DOI: 10.29000/rumelide.1222119.

Öz

Günümüzün dijital dünyasında bir çeviri projesinde görev alan çevirmenler çoğu zaman farklı fiziksel ortamlarda birbirleriyle herhangi bir şekilde iletişim kurmadan çalışırlar. Bu projelerde, çevirmenler arasında dil ve biçem birliğini sağlamak için kullanılan bazı referans materyaller vardır. Bunlar çeviri talimatları, terim listeleri, koşut metinler, çeviri ve terim bellekleri ve biçem kılavuzlarıdır. Çeviri biçem kılavuzu, çevrilen metinlerde dilsel ve görsel tutarlılığı sağlamak ve müşteri beklentisine uygun çeviri yapmak amacıyla hazırlanan kılavuz olarak tanımlanabilir. Biçem kılavuzlarının çeviri endüstrisinde kullanımı oldukça yaygın olmasına karşın konu çeviribilim literatüründe pek fazla yer bulmamıştır. Özellikle Türkçe çeviribilim literatürü ele alındığında birkaç yayın dışında terimin kullanımına rastlanmamıştır. Taramanın kapsayıcı olması için Google Akademik'te biçem kılavuzu, stil kılavuzu, biçim kılavuzu olarak terimin olası üç farklı kullanımı ile yapılmıştır. Çalışmanın ampirik ayağı için yine Google arama motoru kullanılmış ve ulaşılan birkaç biçem kılavuzundan ikisi seçilmiştir. Bunlar Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan AB Mevzuatı Çeviri Rehberi ve Microsoft tarafından hazırlanmış olan Turkish Style Guide'dır. Bu ikisinin seçilmesinin nedeni iki farklı uzmanlık alanına ait olması ve Türkiye çeviri sektöründe yaygın olarak kullanılmasıdır. Bunlara ek olarak Burg Translations adlı çeviri işletmesine ait bir biçem kılavuzu şablonunun rastlanması ve ampirik incelemeye dahil edilmiştir. Kılavuzların ve şablonun kapsam ve içerikleri incelenip betimlenmiştir. İncelemede şu sorulara cevap aranmıştır: 1-Biçem kılavuzlarının içeriğinde neler bulunur? 2-Biçem kılavuzu hazırlarken hangi ilkelere dikkat edilir? Betimlemeden ve literatür okumasından elde edilen verilerle biçem kılavuzu hazırlarken ya da güncellerken başvuru labilecek bir şablon önerisinde bulunulmuştur. Bu çalışmanın gerek çeviribilimdeki gerekse çeviri sektöründeki biçem kılavuzu uygulamalarında yol gösterici olması umut edilmektedir.

Anahtar kelimeler: Biçem kılavuzu, kaliteli çeviri, referans materyal, şablon, tutarlılık

A descriptive analysis on translation style guides and a style guide template suggestion

Abstract

In today's digital world, translators assigned in translation projects often work at different locations without any communication with each other. Therefore, some reference materials are used in order to preserve linguistic and stylistic unity among translations produced by various translators. These are translation specifications, term lists, parallel texts, translation- and term- bases and style guides.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Çeviribilim Bölümü, İngilizce Mütercim-Tercümanlık Anabilim Dalı (İstanbul, Türkiye), scanim@istanbul.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6736-1885 (İstanbul, Türkiye) [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 21.10.2022-kabul tarihi: 20.12.2022; DOI: 10.29000/rumelide.1222119]

Translation style guide can be defined as a text that is prepared to help produce translations that are linguistically and stylistically consistent and meet the expectations of the client. Although the use of style guides is common in translation industry, it has not been well studied in translation studies. Especially when the Turkish translation studies literature is concerned, only a few studies cite the term 'style guide'. The search was conducted on Google Scholar using different Turkish of the term- 'biçem kılavuzu', 'stil kılavuzu' and 'biçim kılavuzu'- in order to reach all the studies related with the topic. Google search engine was used for the ampirical part of the study and of the few guides found two were selected for analysis. These are Turkish Translation Style Guide prepared by the Republic of Turkey Ministry of Foreign Affairs Directorate of EU Affairs and Turkish Style Guide by Microsoft Company. The reason for selecting these two was that they belong to different fields of expertise and are well-known and commonly used in Turkish translation market. Also, a style guide template that belongs to Burg Translations was found and added to the ampirical corpus of the study. The scope and contents of the guides and the template were analyzed and described. In the analysis, two questions were asked: 1- What is included in translation style guides? 2- What are the principles that should be followed while preparing a style guide? Based on the data obtained from literature review and ampirical analysis a style guide template was developed and suggested. It could be used while producing a style guide from scratch or updating one. We hope that this study will help those from translation studies and translation market who are interested in using, preparing and updating style guides.

Keywords: Consistency, high quality translation, reference material, style guide, template

1. Giriş

Günümüzün iş birliğine dayalı çeviri dünyasında dil uzmanları farklı zamanlarda ve farklı coğrafyalarda aynı çeviri projesi üzerinde çalışırken kaliteli çeviri ürünleri ortaya koyma çabası içerisindeyler. Zaman ve mekândan bağımsız çalışabilmek bir yandan dil uzmanları için büyük bir olanakken, madalyonun diğer yüzünü çevirdiğimizde bir arada çalışmamak bir güçlüktür. Çeviri faaliyetinin iş birlikçi yönü dikkate alındığında, bir arada olmamak, aynı mekân ve zamanı paylaşmamak çeviride birtakım kalite sorunlarına neden olmaktadır. Çeviride hedeflenen kaliteye ulaşılabilmesi için projede görev alan eyleyenlerin iş birliği yapabilecek olanaklara sahip olması gerekir. Bunun en temel koşulu da eyleyenlerin birbirleriyle etkili iletişim kurabilmeleridir. Eyleyenlerin farklı mekân ve zamanlarda çeviri faaliyeti gerçekleştirirken zamana karşı yarıştıkları dikkate alındığında çeviride kalite sorunlarının² yaşanması beklenen bir sonuçtur. Bu kalite sorunlarından biri tutarsızlıktır. Bir çeviri birden fazla çevirmenin elinden çıktığında farklı dil ve biçem tercihlerini yansıtan birbirleriyle bağlantısı olmadığını düşündürebilen cümlelerden oluşan metinler ortaya çıkabilmektedir. Bu ciddi bir kalite sorunudur ve çevirmenler bu sorunu bir şekilde aşarak kaliteli ürünler ortaya koymaya çabalamaktadırlar. Jiménez-Crespo (2010) yukarıda anılan metinler için Bedard'ın (2000) cümle salatası Bowker'ın (2006) tren enkazı ve Mossop'un (2006) ise kolaj metin adlandırmalarını yaptığını aktarır.

Zamandan ve mekândan bağımsız çalışan farklı dil uzmanlarının tutarsızlıktan kaçınmak, bir başka deyişle kendi içlerinde ve birbirleriyle tutarlı ve bağdaşık (bağlantılı) ve tek parça (yekpare) metinler üretebilmek amacıyla başvurdukları beş temel araçtan söz edilebilir. Bunlar çeviri talimatları (yönergeleri), terim listeleri ya da terim tabanları, koşut metinler, çeviri bellekleri ve biçem (biçim/stil)

² Biçem çevirilerin kalitesini değerlendirilmede kullanılan kalite değerlendirme modellerinde/ölçeklerinde bir değerlendirme kategorisi olarak yer almaktadır (O'Brien, 2012: 60). Sharon O'Brien (2012) incelediği on bir kalite değerlendirme modelinden yedisinde, biçem hatalarının dil hataları kategorisine ait bir alt kategori olarak yer aldığını gözlemlemiştir.

kılavuzlarıdır. Bu araçlar projede görev alan eyleyenlerin çeviri kararlarının yönlendirerek onların birbirleriyle iletişim halinde çeviri yapmalarının sağlayarak eyleyenlerin işbirlikçi çeviri yapmalarına olanak sağlamaktadır. Bu çalışmada söz konusu araçlardan biçem kılavuzları incelenmiştir.

Biçem kılavuzlarının çeviri endüstrisinde kullanımı oldukça yaygın olmasına karşın konu çeviribilim literatüründe pek fazla yer bulmamıştır (Svoboda, 2017: 75; Contador Alves, 2014: IV; Oprtál, 2017: 13; Washbourne, 2012: 11). Google Akademik'te yapılan taramada, biçem kılavuzları hakkında yapılan sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Bunun nedeni çeviribilimcilerin biçem kılavuzu konusunda yeterli bilgi ve deneyime sahip olmaması olabilir. Öte yandan çeviri eğitimi veren her çeviribilimcinin aktif olarak çeviri yapmadığı bilinen bir gerçektir. Oysaki endüstri uygulamalarının önemli bir parçası olan biçem kılavuzlarının gerek hazırlanması gerekse çeviri projeleri esnasında kullanımı konusunda çeviri öğrencilerinin bilgilendirilmesi öğrencilerin endüstriye kolay uyum sağlayabilmesi için gereklidir. Ayrıca biçem kılavuzları talimata uygun çeviri yapma, amaç odaklı işlevsel çeviri yapma uygulamalarında oldukça faydalı bir ders materyali olabilir.

Çeviri endüstrisinden beklenenin aksine, biçem kılavuzları kullanımında olmasına karşın bunların içeriklerinin standartlaştırılması konusunda yeterli girişim bulunmamaktadır. Bu iddianın geçerliliğini sınamak için, amaçları arasında çeviri işletmelerinin uygulamalarında standartlaşma ve kurumsallaşmaya gitmelerine liderlik etmek bulunan sivil toplum örgütlerinden Uluslararası Çevirmenler Federasyonu (FIT), Çeviri Otomasyonu Kullanıcı Topluluğu (TAUS), Küreselleştirme ve Yerelleştirme Topluluğu (GALA) ile Çeviri Derneği (ÇD), Çeviri İşletmeleri Derneği (ÇİD), Uluslararası Çevirmenler ve Çeviri Kuruluşları Federasyonu (TUÇEF) ve Türkiye Çevirmenler Derneği (TUÇED)'nin web sitelerinde yapılan taramada herhangi bir biçem kılavuzu çerçevesi ya da biçem kılavuzu hazırlama yönergesine rastlanmamıştır. Oysaki bizce çeviri dünyasının biçem kılavuzlarının ne olduğu, nasıl hazırlandığı ve içeriğinde neler bulunması gerektiği konusunda yönlendirici ve standart bir dokümana ihtiyacı vardır.

Bu durum endüstriden akademiye yönelik bir araştırma daveti gibi okunabilir. Bu çalışma bir yandan akademi ile endüstriyi biçem kılavuzlarının tanımı, içeriği ve bu içeriği geliştirme süreci konusunda diyaloga geçirmeyi hem de buradan hareketle biçem kılavuzu hazırlayan ve hazırlatanlara basit ama aynı zamanda kapsamlı bir biçem kılavuzu tanımı ile bir kılavuz çerçevesi sunmayı amaçlamaktadır. Böylece çeviribilimin uygulamalı alanlarından çeviri araçları ve çeviri eğitimi alanlarına veri sağlanmış olacaktır.

Söz konusu amaç için öncelikle biçem kılavuzuyla ilgili akademi ve endüstri söylemleri incelenmiştir. Ardından çalışmaya ampirik veri toplamak amacıyla İnternet üzerinden erişilen biçem kılavuzlarına başvurulmuştur. Ampirik çalışmanın bütüncesini AB Mevzuatı Çeviri Rehberi ve Microsoft Türkçe Biçem Kılavuzu³ oluşturmaktadır. Bunlara ek olarak Burg Translations adlı çeviri işletmesinin web sitesinde yayımladığı biçem kılavuzu şablonundan yararlanılmıştır. Bu metinler karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmiştir.

2. Araştırma soruları

Gerek literatür taramasından gerekse karşılaştırmalı incelemeden yola çıkarak aşağıdaki sorular cevaplanmaya çalışılmıştır: 1- Biçem kılavuzu nedir ve ne değildir? 2-Biçem kılavuzunun içeriği nasıl

³ İnternet üzerinden çeviri amaçlı biçem kılavuzuna ulaşmak pek kolay değildir. Firmalar gizlilik nedeniyle hazırladıkları biçem kılavuzlarının İnternette yayınlamamaktadırlar.

olur? Bu cevaplardan yola çıkarak endüstride ve akademide kolaylaştırıcı olabilecek bir biçem kılavuzu tanımı ve şablonu sunulmuştur.

3. Kuramsal çerçeve

Çevirmen işvereniyle birlikte skopos ve onu izleyen strateji üzerinde anlaştıktan sonra işe koyulur (Vermeer, 2008: 75). Bir başka deyişle çevirmen çeviri kararlarını alırken işverenden aldığı yönlendirmeyi zihninin arka planında tutar ve gerektiği an yönlendirmeye başvurur. Böylece işverenin beklentilerine uygun bir çeviri ortaya koymak için bir anlamda işvereniyle iş birliği yapar. Karar vermekte zorlandığı her noktada işvereniyle sözlü ya da yazılı iletişim kurmak durumunda kalmaz. Bir nevi sorması olası sorular ile sormayı düşünmediği sorular önceden düşünülmüş, cevaplanmış ve bir metin halinde çevirmene sorulmuştur. Kuşkusuz her yönlendirmenin mükemmel ve tam olmasını bekleyemeyiz. Çevirmen kimi sorularına da cevap bulamaz, bu durumda ise işverene ya da işvereniyle kendisi arasında iletişim ve veri akışını sağlayan araçlara başvurmak durumunda kalabilir. Bilinçli işveren ve araçlar çeviri metnin kalitesi ve çevirmenin çeviri sürecini keyifle deneyimlemesi için iş birliği yapma yoluna giderler ve çevirmeni ihtiyaç duyduğu her türlü bilgi ve veri ile beslemeye çalışırlar. Desteklenen çevirmen de yüksek olasılıkla kaliteli bir çeviri ürünü ortaya koyar.

Çeviri kararları duruma-özgü koşullara bağlıdır (Vermeer, 2008: 98). Bir kaynak metnin farklı durumlarda farklı çevirileri söz konusudur. Çeviri durumunu şekillendiren pek çok faktör vardır: kaynak metin, hedef, müşteri, hedeflenen okuyucu kitlesi, çeviri sürecinde kullanılan çeviri teknolojisi, çevirmene sunulan veya çevirmenin araştırma yoluyla eriştiği referans metinler, müşteri talimatları, vs.

Hatırlanacağı üzere, çevirmenler günümüzde çeviri işlerini projeler halinde yürütmektedirler. Bugün bir çeviri işletmesine çeviri ihtiyacınızla başvuru yaptığınızda işletmeden bağlantıya geçtiğiniz, diğer bir deyişle ilk temas noktası olan kişi proje yönetimi yapan proje yöneticileri/koordinatörleri ya da müşteri temsilcileri kaynak metin ve onunla birlikte kendilerine sunacağınız her belgeyi bir proje paketine dönüştüreceklerdir. Söz konusu proje paketi sektör standartları gereği en az üç kişinin elinden geçecektir. Bu rakam projenin yapısına göre onlarca kişiye çıkabilir. Çekirdek kadrodakiler proje yöneticiliği rolünü üstlenen görevli, çevirmen ve redaktördür. Bu kişiler ellerinde tuttıkları paketi kullanarak müşterinin beklentisine uygun, kaliteli ve tutarlı çeviriler ortaya koymaya çalışırlar.

Birden fazla çevirmenin (redaktör ve son okumacılar dahil çeviriye ilişkin eylemde bulunan herkes) görev aldığı çeviri projelerinde çevirmenler arasında dil ve biçem birliğini sağlamak ve müşterinin beklentilerine uygun, kaliteli çeviri üretmek için kullanılan referans materyaller yani çevirmen kararlarını yönlendiren metinler vardır. Bunlar çeviri talimatları, terim listeleri, koşut metinler, çeviri ve terim bellekleri ve biçem kılavuzlarıdır. Bu metinlerin hepsi veya bir kısmı bilinçli işverenler tarafından çeviri ekibine sunulur. Referans metinlerin çeviri paketinde bulunmaması halinde çeviri ekibinin araştırma yoluyla bu metinlere ulaşım veya oluşturup çeviri paketine dahil etmesi istenebilir. Bu çalışmada söz konusu metinlerden yalnızca biçem kılavuzlarına odaklanılmıştır.

3.1. Biçem kılavuzu nedir?

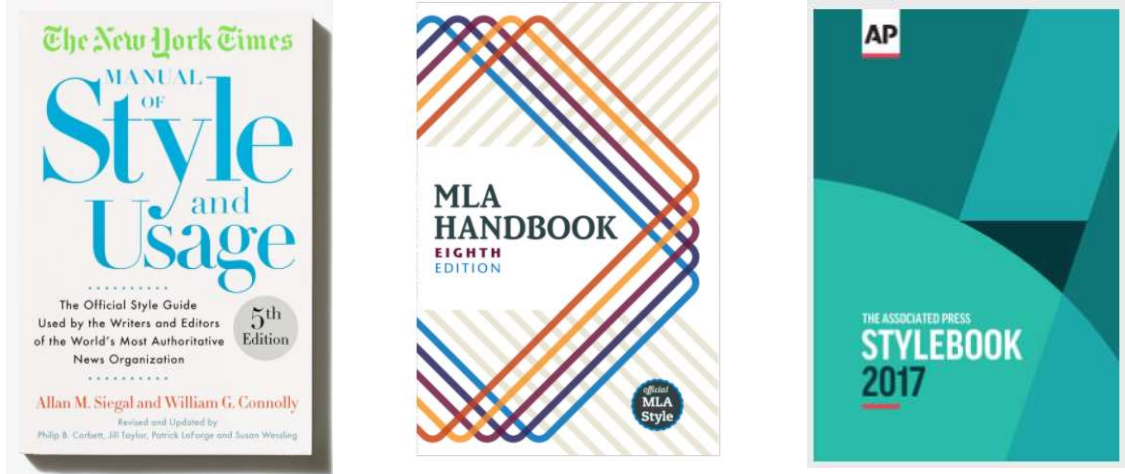
Biçem kılavuzunun ne olduğuna geçmeden evvel, bu çalışmada biçem teriminin tanımı için “kendine özgü (yazılı ya da sözlü) ifade biçimi⁴” temel alınmıştır. Biçem kılavuzu yerine Türkçede biçim kılavuzu

⁴ Merriam Webster Çevrimiçi Sözlük, <https://www.merriam->

[webster.com/dictionary/style?utm_campaign=sd&utm_medium=serp&utm_source=jsonld](https://www.merriam-webster.com/dictionary/style?utm_campaign=sd&utm_medium=serp&utm_source=jsonld), Erişim tarihi: 16.03.2022.

ve stil kılavuzu sözcükleri de kullanılmaktadır. İngilizcede ise sözcük style guide, style sheet, manual of style ve stylebook sözcükleriyle karşılanmaktadır. Kavramı karşılamak için bu kadar farklı terimin kullanılıyor oluşu araştırmacılara güçlük yaşatmaktadır. Kısaca içerik geliştirirken başvurulacak standartları, ilkeleri içeren kılavuz şeklinde tanımlanabilir. TDK Çevrimiçi Güncel Türkçe Sözlük'sün veritabanında 08.02.2022 tarihinde yapılan aramada biçem kılavuzu, biçim kılavuzu ve stil kılavuzu terimlerinin yer almadığı görülmüştür. Çevrimiçi Merriam Webster İngilizce-İngilizce sözlükte ise terim şu şekilde tanımlanmaktadır: “Genellikle kart, broşür veya kitapçık şeklinde basılan biçem kuralları derlemesi⁶.” Çevrimiçi Oxford Learners’ Dictionaries’te ise terim “belirli bir biçimde doküman üretmek için kullanılan dosya” şeklinde tanımlanmaktadır.

Biçem kılavuzları kullanımı çeviri işleriyle sınırlı değildir. Metin oluşturma etkinliğinin gerçekleştirildiği gazete, dergi yayıncılığı, web sitesi içeriği geliştirme, dokümantasyon, yazılım geliştirme, reklamcılık gibi pek çok alanda çalışan içerik geliştiricileri kullanacakları dil, biçem ve metnin görsel olarak düzenlenişi konularında yönlendirmek ve tutarlı kararlar almalarını sağlamak amacıyla biçem kılavuzları kullanılmaktadır. Aşağıda genel biçem kılavuzlardan bazılarının görsellerine yer verilmiştir.



Görsel 1. Biçem Kılavuzu Görselleri

Bu çalışma çeviride kullanılan biçem kılavuzlarıyla sınırlandırılmıştır. Aşağıda bazı çeviri işletmelerinin biçem kılavuzu tanımlarına yer verilmiştir.

1. Çevirmenin içeriği müşterinin istediği şekilde çevirmesine yardım etmek amacıyla gönderilen dokümandır (Burg Translations)⁷.
2. Çevirmenlerin şirketinizin ses tonunu, yazma biçimini ve cümle yapılarını belirleyen kuralları anlamalarına yardım eden bir başvuru kılavuzudur (Lionbridge)⁸.

⁵ <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim tarihi: 08.02.2022.

⁶ Aksi belirtilmedikçe çeviriler yazara aittir.

https://www.merriam-webster.com/dictionary/style%20sheet?utm_campaign=sd&utm_medium=serp&utm_source=jsonld, Erişim tarihi: 08.02.2022.

⁷ Burg Translations, How to Create a Translation Style Guide, <https://burgtranslations.com/create-a-translation-style-guide/>, Erişim tarihi: 27.02.2022.

⁸ Lionbridge, http://info.lionbridge.com/rs/972-PWS-816/images/Definitive-Guide-to-Website-Translation_Lionbridge.pdf,

Erişim tarihi: 27.02.2022.

3. Biçem kılavuzu şirketinizin kendini metinsel ve görsel olarak sunma şeklini yönlendiren kurallar bütünüdür (Lionbridge)⁹.

4. Biçem kılavuzu, çevirmenlerin ürünlerinizde tercih ettiğiniz şirket tonunu ve sesini anlamalarına yardım etmek için marka kimliği ve şirket bilgisini sunan belgeye verilen addır (MotaWord)¹⁰.

5. Stil kılavuzu belgelerin yazımında ve tasarımında dikkate alınacak birtakım standartlar bütünüdür (Dragoman)¹¹.

Sektör söylemindeki tanımların ardından, akademik literatürün biçem kılavuzu tanımlarını incelemekte yarar vardır. Çeviribilim literatüründe biçem kılavuzu teriminin tanımına ulaşmak için Google Akademik'te Türkçe yayınlarda biçem kılavuzu, biçim kılavuzu ile stil kılavuzu ve İngilizce yayınlarda style guide, style sheet, manual of style ile stylebook anahtar sözcükleri kullanılarak tarama yapılmıştır ve aşağıdaki tanımlara ulaşılmıştır:

1-Bir biçem kılavuzu bir yayının biçimlendirme ve tasarım gerekliliklerini belirler (Kosaka ve Itagaki, 2003: 234).

2- Biçem kılavuzu belirli bir dil veya ürün için müşteri tarafından çevirmenlere sunulan kurallar ve geleneklerden oluşan dokümana verilen addır (Veçerek, 2014: 15).

Buraya kadar ele alınan akademi ve endüstri tanımlarındaki ortalık ve farklılıkları dikkate alarak ve olabildiğince basit ama aynı zamanda kapsamlı bir tanım yapma amacıyla şu tanım geliştirilmiştir: Biçem kılavuzu müşterinin beklentilerine uygun ve tutarlı çeviriler üretebilmek için müşteri ve proje hakkında bilgi ile erek metni üretenleri yönlendiren kurallar içeren belgedir.

Biçem kılavuzlarının iki işlevi vardır. Biçem kılavuzları:

1. Müşterinin hedeflediği tüm alıcıları kucaklayan, ticari imajıyla tutarlı bir söylem geliştirmesine hizmet edecek bir çeviri metin üretmeye,
2. Farklı eyleyenlerden oluşan bir ekibin elinden çıkan çeviriyi çok sesli bir cümle salatasından çıkarıp eyleyenlerin seslerinin ortak bir sese dönüştüğü yekpare bir çeviri metne ulaşmaya yardım eder.

3.2. Biçem kılavuzu ne değildir?

Biçem kılavuzu bir dilbilgisi kitabı (Lionbridge, 2016, para. 3) ya da yazım kılavuzu değildir. Sıklıkla yapılan hataları düzeltmeye yönelik (Matis, 2010: 112) veya kılavuzu kullananlara özellikle hatırlatılması istenen kurallar ve yazım biçimleri ile bilinçli bir şekilde yaygın kullanımın ya da kuralın dışına çıkan kullanımları da içine alan müşteriye özgü tercihler (Matis, 2010: 112) kılavuzu eklenir. Örneğin dil adlarına gelen çekim ekleri kesme işareti ile ayrılmaz. Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından kabul edilmiş kural budur. Bununla birlikte müşterinin bilinçli bir şekilde kuralın dışına çıkmak istemesi halinde, bu biçem kılavuzuna kural olarak eklenir.

Dil adlarına getirilen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılır. Örn.: Türkçe'de, Fransızca'ya, Almanca'nın.

⁹ Lionbridge, How to Create a Translation Style Guide and Terminology Glossary, <https://www.lionbridge.com/blog/translation-localization/how-to-create-a-translation-style-guide-and-terminology-glossary/>, Erişim tarihi: 27.02.2022.

¹⁰ Motaword, Best Practices Motaword, www.motaword.com/%2Fdocs/%2FStyleGuide.pdf&clen=121332&chunk=true, Erişim tarihi: 27.02.2022.

¹¹ Nubuto Eğitim, Dragoman Stil Kılavuzu nedir? adlı video, <https://www.youtube.com/watch?v=gK3U5-C-n7g>, Erişim tarihi: 27.02.2022.

Proje ekibinin dil adlarının hatalı yazma ihtimalinin yüksek olduğu ve TDK'nın kuralının izlenmesinin beklendiği bir durumda ise, bu defa TDK'nın benimsediği kural hatırlatma yapmak amacıyla biçem kılavuzuna eklenir.

Dil adlarına getirilen çekim ekleri bitişik yazılır. Örn.: Türkçede, Fransızcaya, Almancanın.

Yazım ve dilbilgisi konusunda daha detaylı yönlendirme yapılmak istenmesi durumunda, uygun görülen dilbilgisi kaynağı ya da yazım kılavuzu biçem kılavuzunun başvuru kaynakları bölümünde belirtilir.

3.3. Biçem kılavuzunun içeriği nasıl olur?

Biçem kılavuzları projenin yapısı, ihtiyaçları, hazırlayan ve hazırlatanın kılavuzla ilgili beklentilerine bağlı olarak çeşitli uzunluklarda olabilir. Bir sayfadan oluşan bir biçem kılavuzu olabileceği gibi, yüzlerce sayfalık bir biçem kılavuzundan da söz edilebilir (Matis, 2010: 113). Kılavuzun çok uzun olması halinde kılavuzu kullananlar kılavuzda yer alan tüm kuralları izlemekte zorluk yaşayabilirler (Byrne, 2006: 211). Biçem kılavuzu kullanımında şuna benzer bir süreç hayal edilebilir:

1-Kullanan kılavuzu projeye başlamadan okur, anlar ve hatırladığı kuralları proje sürecinde uygular. Görevini tamamladıktan sonra kuralları tekrar okur ve tüm kurallara uyup uymadığını kontrol eder ve gerekli düzeltmeleri yapar.

2-Kılavuzun çok uzun olması ve/veya süre kısıtının fazla olması halinde kullanan kılavuzu tarar ve görevine başlar. Görevi esnasında hatırladığı kadar ve zaman elverdiğince kurallara sadık çalışmaya gayret eder.

Kılavuzun çok uzun olması halinde kuralları hatırlatacak bir teknoloji bulunmadığından kuralların tamamına sadık kalmak imkânsız hale gelebilir (Byrne, 2006: 211). Ayrıca kullanan görevine başlamadan önce kurallarının sayısının fazlalığı karşısında strese girip kuralların hepsine sadık kalmayı imkânsız bir görev olarak algılayarak daha en baştan kendine böyle bir hedef koymayabilir ya da kaygılı bir görev süreci yaşayabilir. Proje her iki durumdan da olumsuz yönde etkilenir. Bu nedenle kılavuzun öz ve kapsayıcı olmasına dikkat edilmelidir. Kurallar kullananların inisiyatif almasını engellemeyecek kadar detaylı, kullanıcının metinde kaybolmasına neden olmayacak kadar da kısa olmalıdır. Ayrıca kılavuzda kuralların ardından kuralla ilgili birkaç örneğe yer verilmelidir.

Kılavuzun düzenli bir şekilde güncellenmesi gerekir. Kılavuz hazırlandığında kısa olsa da kullanıldığıkça soru-cevapla yeni kurallar eklenebilir ve metin zaman içinde olgunlaşır. O nedenle kılavuz ne kadar uzun süredir dolaşımdaysa ve çeviri hizmeti sağlayanla müşteri arasında iletişim ne kadar yoğunsa, iş birliği ne kadar fazlaysa, iletişime ne kadar açık ve aynı zamanda ne kadar sorgulayıcı bakan eyleyenlerin elinden geçerse o kadar çok gelişir.

Kılavuz müşteri tarafında teknik yazarlar, içerik editörleri, ürün müdürleri, vb. tarafından hazırlanabileceği gibi çeviri işletmeleri tarafından da hazırlanabilir. Uwe Muegge'ye (2012: 202) göre ideal olan biçem kılavuzunun müşterinin tarafında çevirileri kontrol eden kişi(ler) tarafından yazılmasıdır. Hazırlama sürecine geçmeden önce bir planlama ile kılavuz için bir içerik çerçevesi geliştirmekte fayda vardır.

3.3.1. Biçem kılavuzu içeriği listesi

Biçem kılavuzlarının içeriğinde şunlar bulunabilir:

- a. Dil çifti: Biçem kılavuzunun hangi diller arasında yapılacak çeviriler için hazırlandığının bilgisi yazılır. Örn.: Türkçe-İngilizce (ABD) ya da Türkçe-İngilizce (Birleşik Krallık)
- b. Terimce: Projelerine terim listesi ekleyen müşteriler biçem kılavuzuna terimce eklemeyebilir. Matis (2010: 112)'in de ifade ettiği gibi, terimcede yer alsa bile kaynak metinde sıklıkla geçen ve çevirmenlerin farklı çevirme ihtimali bulunan terimlere tutarsızlık riskini minimuma indirmek amacıyla biçem kılavuzunda yer verilebilir. Örn.: Warning, caution, note.
- c. Yasaklı terimler: Müşterinin, rakip firmanın kullanması, tüketicilerin rahatsız edici bulması veya kullanımından hoşlanmaması nedeniyle çevirilerde kullanılmasını istemediği terimler verilir.
- d. Hedef kitle hakkında bilgi: Metni kimin okuyacağı (ticari markalar için tüketici) hakkında bilgi sunulabilir.
- e. Müşteri ve varsa ürünü hakkında bilgi: Kaynak metnin sahibi hakkında bilgi sunulabilir. Ürün hakkında bilgi sunulabilir.
- f. Çeviride izlenecek strateji hakkında bilgi: Müşteri çeviride izlenecek stratejiyi belirleyebilir. Örn: Yabancılaştırma, yerleştirme gibi.
- g. Referans kaynaklar: Projede referans alınması istenen referans kaynaklar belirtilir. Örn.: TDK Çevrimiçi Sözlük, Tureng Çevrimiçi Sözlük.
- h. Çevirilerde başvurulacak ton (Vecerek, 2014: 15): Müşterinin hedef kitesine hitap ederken kullanılmasını tercih ettiği ton hakkında bilgi sunulabilir.
- i. Çevrilmeden bırakılacak bölümler
- j. Kimi tekrarlayan cümleler ya da ifadeler: Telif hakkı bildirimini içeren cümleler ya da müşterinin slogan(lar)ı gibi. Seagate firmasının “Your Cloud, Your Way¹²” sloganının “Sizin Bulutunuz, Sizin Tarzınız¹³” şeklinde çevirisi.
- k. Müşteriye özgü dilsel tercihler: Noktalama işaretleri, yazım, bileşik cümlelerin çevirisi vb. Örn. Kimi müşteriler çevirilerde iki nokta üst üste işareti, düzeltme işareti (^) kullanımından kaçınılmasını kimileri ise kullanılmasını talep edebilir. Bir başkası kaynak metinde yer alan bileşik cümlelerin basit cümleler halinde çevrilmesini talep edebilir. İngilizce “if” cümlelerini “... olması halinde”, “... olması durumunda” ya da “... ise” şeklinde çevrilebilir. Müşterinin bu cümlelerin çevirisinde tutarlı bir biçem izlenmesini beklemesi halinde bu beklentisi biçem kılavuzunda bir kural şeklinde sunulabilir.
- l. Sayfa düzeni (kenar boşlukları, renkler, yazı biçimi ve büyüklüğü, vb.), görsellerin (logo, başlık, fotoğraf, tablolar, vb.) düzenlenişi
- m. Yazım ve noktalama:
 - Adreslerin, tarihlerin, sayıların, ölçü birimlerinin, para birimlerinin yazımı
 - Kısaltmaların yazımı
 - Ürün, meslek, marka, şirket, kurum, kişi ve yer adları dâhil özel adların yazımı: Bunların nasıl çevrileceği liste halinde sunulabilir.
 - Noktalama işaretlerinin kullanımı
 - Büyük/küçük harf kullanımı

Burada yer verilen liste araştırmacının gerek sektör deneyiminden gerekse sektör uygulamalarıyla ilgili araştırma ve gözlemlerinden yola çıkarak oluşturduğu bir listedir.

4. Bütünce ve yöntem

¹² <https://www.seagate.com/tr/tr/datasphere-2021/sessions/lyve-cloud/>, 18.10.2022.

¹³ <https://www.seagate.com/tr/tr/solutions/cloud/public-cloud/>, 18.10.2022.

Bu çalışmanın bütüncesinde iki adet biçem kılavuzu ve bir adet biçem kılavuzu şablonu yer almaktadır. Bunlar:

1. AB Mevzuatı Çeviri Rehberi,
2. Microsoft Türkçe Biçem Kılavuzu ve
3. Burg Translations tarafından yayımlanmış biçem kılavuzu şablonu.

Yukarıda anılan metinler Biçem Kılavuzu İçeriği Listesi başlığı altında yer alan maddelerle karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmiş ve birtakım bulgulara ulaşılmıştır. Bu bulgular aşağıda betimlenmiş ve ardından bir biçem kılavuzu şablonu geliştirilmiştir. Bu şablon Burg Translations tarafından geliştirilmiş şablondan daha kapsamlı ve detaylıdır.

5. Bulgular

5.1. İnceleme 1: AB Mevzuatı Çeviri Rehberi ve Ekler Kitapçığı

Rehber Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından ilk kez 2009 yılında yayımlanmış, ardından çeşitli güncellemelerden geçmiş ve şu an kullanımda olan versiyon 2017 yılında yapılmış olan güncellenenin sonucudur. Rehber yedi bölüm ve 123 sayfadan oluşur.

Rehberin içeriği şunlardan oluşur:

- a. Dil çifti: Sunuş metninde belirtilmiştir. Yönergeler kısmında ayrı bir madde olarak yer almamaktadır.
- b. Müşteriye özgü dilsel tercihler: Mevcut değildir. Bunun yerine referans alınacak kaynak belirtilmiş, zorunlu olmadıkça yabancı sözcük kullanılmaması kuralı belirtilmiştir. Ayrıca yaşayan Türkçe ile çeviri yapılacağı bildirilmiştir.
- c. Kimi tekrarlayan cümleler ya da ifadeler: İki dilli çeviri bütüncesi şeklinde sunulmuştur.
- d. Ürün, meslek, marka, şirket, kurum, kişi ve yer adları dâhil özel adların yazımı: Bunların nasıl çevrileceği iki dilli listelerde belirtilmiştir.
- e. Hedef kitle hakkında bilgi: Biçem kılavuzunun hedef kitlesi hakkında bilgi sunulmuştur.
- f. Sayfa düzeni: Kaynak metindeki sayfa düzenine sadık kalma, sayfa numarası ve sütun kullanmama konusunda yönerge sunulmuştur. Yazı tipi, puntosu ve paragraf biçimlendirme hakkında bilgi sunulmuştur.
- g. Dosya adlandırma şekli: Yönerge mevcuttur.
- h. Çeviri yöntemi: Bilgi verilmiştir.
- i. Referans kaynaklar: Hangi amaç için hangi kaynağın kullanılacağına bilgisi verilmiştir. Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından hazırlanan Yazım Kılavuzu ve Türkçe Sözlük, AB Bakanlığının AB Terimleri Sözlüğü, AB Bakanlığı tarafından Türkçeye çevrilen “Avrupa Birliği Antlaşması” ile “Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma” ve AB Bakanlığının önereceği diğer terminoloji kaynakları.
- j. Yazım ve dilbilgisi: Yabancı sözcük kullanımından kaçınma ve kaynak metne biçemsel sadakat ilkesi bildirilmiştir.

Değerlendirme: PDF formatındaki dosya içinde kolayca arama yapmak mümkündür. İki dilli bütüncü pek çok çevirmenin işini kolaylaştıracak türden ve oldukça kapsamlıdır. Ancak bir biçem kılavuzunda görülmesi beklenen bazı maddeler eksiktir. Bunlar kurum adlarının çevirisi için ayrı bir liste, terimler için ayrı bir liste ve yönerge halinde verilen kısımda örnekleme yapmadır. Ayrıca kılavuzda kullanılan

dil resmi, hukuki dildir. Uzun cümleler, yaygın kullanılmayan sözcük tercihleri (yeknesak, elzem, vb.) mevcuttur.

5.2. İnceleme 2: Microsoft Türkçe biçem kılavuzu

Haziran 2017'de basılmış olan bu kılavuzun hedef kitlesi Microsoft ürünlerini Türkçeye yerleştiren yerleştirme uzmanlarıdır. Amacı Microsoft ürün ve hizmetlerinin yerleştirilmesinde karşılaşılan dilsel ve biçimsel nüansların Türkçeye nasıl aktarılacağı konusunda yönlendirme yapmaktır.

- a. Dil çifti: Dolaylı olarak belirtilmiştir.
- b. Referans kaynaklar: Belirtilmiştir. Şöyledir:
 1. Yazım Kılavuzu (Türk Dil Kurumu Yayınları – Ankara 2009)
 2. Türkçe Sözlük (Türk Dil Kurumu Yayınları – Ankara 2009)
 3. Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu – TDK Web Sitesi (www.tdk.gov.tr)
 4. Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu – Dil Derneği Sitesi (<http://www.dilderneği.org.tr>)
 5. Windows User Experience Interaction Guidelines
- c. Çevirilerde başvurulacak ton: Belirtilmiştir.
- d. Terimce: Bir terim listesi sunulmamış. Bunun yerine Microsoft'a ait terim bankasının bağlantısı verilmiştir.
- e. Yaygın sözcüklerin nasıl çevrileceği hakkında bilgi ve örnekleme.
- f. Yasaklı ya da kaçınılacak sözcük ve sözcük öbekleri.
- g. Çeviri yöntemi: Kaçınılması gereken çeviri yöntemi (sözcüğü sözcüğüne çeviri) hakkında bilgi verilmiş. Tercih edilmesi gereken yöntem bilimsel bir dille olmasa da sektör söylemiyle betimlenmiştir.
- h. İki dilli çeviri bütüncesi: (İfadeler amacına göre gruplanmıştır.) Bu bütüncede yer alan cümleler birebir verilmiş karşılıkları değiştirilmeden çevrilir.
- i. Yazım ve noktalama: Oldukça kapsamlı, uzun, alt başlıklardan oluşan bir bölüm şeklindedir. Dilbilgisi, söz dizimi ve imla standartları:
 1. Kısaltmalar
 2. Sıfatlar
 3. Artikeller
 4. Büyük harf yazımı
 5. Bileşik sözcükler
 6. Bağlaçlar
 7. Aitlik bildirim
 8. Gündelik anlatım, deyimler ve metaforlar
 9. Adlar
 10. Sayılar
 11. Edatlar
 12. Zamirler
 13. Noktalama işaretleri
 14. Semboller ve bölünemez boşluklar¹⁴

¹⁴ İki ayrı satıra bölünmemesi gereken maddeler arasında kullanılır. Örn: 25 Gb/sn hızda 25 dk.

15. Eylemler
16. Etken edilgen yapılar
- j. Yerelleştirmeyle ilgili işlemler: Ürünlerin adları, özellikleri ticari marka adlarının çevrilip çevrilmeyeceği, hedef kültür tarafından rahatsız edici bulunabilecek kültürel öğelerin (bayrak, harita vb.) çevirisi, yazılım adları ve hata mesajlarının çevirisi, klavye tuşlarının adlarının çevirisi, vb.

Değerlendirme: PDF formatındaki dosya için kolayca arama yapmak mümkündür. İki dilli bütüncü pek çok çevirmenin işini kolaylaştıracak türden ve oldukça kapsamlıdır. Bol miktarda örnek verilmiştir. Ayrıca kılavuzun dili yalındır, geniş zaman kipinin kısa cümlelerde kullanımıyla kolay anlatılır ve net yönergeler oluşturulmuştur.

İnceleme 3: Burg translations biçem kılavuzu şablonu

PDF dosya formatında hazırlanmıştır. Dokümanın üstüne yazabilmek için özel bir yazılım kullanmanız gerekmektedir. Dosya içeriğini kopyalayıp sözcük işlemci bir yazılımdaki boş bir belgeye yapıştırmak denenmiş fakat tablo biçimlendirmesi bozulmuştur. Yukarıda bahsi geçen türden yazılım olmayan işlemler şirketten varsa dosyanın .docx uzantılı versiyonunu talep ediyor olabilirler.

Dosya yaklaşık 1,5 sayfa uzunluğundadır. Başlıklar şöyledir:

1. Kapsam
2. Ton ve hedef kitle
3. Terminoloji
4. Büyük harf kullanımı
5. Dönüştürmeler
6. Özel adlar
7. Grafikler
8. İçindekiler tablosu ve indeks
9. Sesletim

Değerlendirme: Tabloda her maddede örnek verilmesi not olarak düşülmüştür. Referans kaynaklar, dil çifti, firma ve ürün/hizmetleri hakkında bilgi, yasaklı terimler, çevrilmeden bırakılacak sözcük, sözcük öbeği ve cümleler, tekrarlayan ifadeler ve çevirileri, sayfa düzeni ve çeviri yöntemi/stratejisi ve hedef kitlede bırakılmak istenen etki hakkında bilgi bölümleri mevcut değildir.

5.4. Biçem kılavuzu şablon

Çalışmanın bu bölümünde, yapılan literatür taramasından ve incelenen biçem kılavuzu örneklerinden öğrenilenlerden yola çıkarak bir biçem kılavuzu şablonu önermek planlanmıştır. Bu şablonu biçem kılavuzu hazırlayan tüm sektör paydaşları ve öğrenciler ticari ve eğitim amaçlı kullanabilirler.

Şablona geçmeden evvel kılavuzda izlenmesinde yarar olacak ilkeler dile getirilmiştir:

1. Kılavuzu mümkün olduğunca kısa tutmaya çalışın. Kısa kılavuzların kullanımı daha kolaydır, kullanıcı strese sokmaz ve kullananların kurallara uyma ihtimalini artırır.
2. Kısa, net cümlelerle ve geniş zaman ya da emir kipiyle yazın.
3. Her kural için bir örnek verin.

4. Kılavuzu kullanım esnasında ve belirli aralıklarla güncelleyin.
5. Kılavuzu hazırlandıktan sonra mutlaka bir ikinci ve hatta üçüncü gözün kontrolünden geçirin.

BAŞLIK: (FİRMA/ÜRÜN ADI) BİÇEM KILAVUZU

Firma hakkında bilgi	
Ürün/hizmet hakkında bilgi	
Hedef kitle	
Dil çifti	
Çeviri stratejisi	
Ton	
Terimce	(Ayrı bir liste olarak da sunulabilir.)
Yasaklı terimler	(Ayrı bir liste olarak da sunulabilir.)
Sıkça geçen ifadeler ve cümleler ile çevirileri	
Çevrilmeden bırakılacak kısımlar	
Müşteriye özgü dilsel tercihler	
Özel adların çevirisi	
Yazım ve noktalama	Kısaltmalar Büyük/küçük harf kullanımı Noktalama işaretleri Sayılar Adresler Tarihler Para birimi ve ölçü birimleri ve dönüştürmelerle ilgili ilkeler Yazımında sıkça hata yapılan ifadeler
Referans kaynaklar	Yazım, dilbilgisi, terimler, yabancı sözcüklerin sesletimi ve birtakım ifade/cümlelerin çevirisi için başvurulacak kaynaklar
İçindekiler tablosu ve indeks	
Görseller, tablolar ve grafikler ve bunların içindeki yazıların çevirisi	
Sayfa düzeni	

Tablo 1. Önerilen Biçem Kılavuzu Şablonu

Kılavuz bir tablo şeklinde sunulmuştur. Bu biçimin kullanım kolaylığı sağlayacağı düşünülmüştür. Word, Excel ya da PDF dosyası şeklinde kaydedilebilir. Tablo biçiminin kullanışlı bulunmaması halinde başlıklar kullanılarak bir metin oluşturulabilir. Başlıkların karşısına sağ sütuna yazılan alt başlıklar çoğaltılabilir, alt başlıkların altına yeni alt başlıklar eklenebilir. Bunun çerçeve bir şablon olduğu hatırlanmalı ve projenin ihtiyaçlarına göre ekleme, çıkarmalarla uyarlanabileceği unutulmamalıdır.

6. Sonuç

Günümüzün proje tabanlı çeviri işlerinin birbiriyle aynı mekanı paylaşmayan ve farklı uzmanlık dallarından gelen ekip üyeleri tarafından yürütüldüğü hatırd tutulduğunda, üyeleri belirli bir çerçevede tutacak ve birbiriyle tutarlı, anlamlı kararlar almalarını sağlayacak bazı araçlara ihtiyaç vardır. Bu araçlar çeviri bellekleri, terim listeleri, koşut metinler, görev talimatları ve biçem kılavuzlarıdır. Bu araçlardan biçem kılavuzları ne yazık ki gerek endüstri söyleminde gerekse akademi söyleminde pek fazla tartışma konusu olmamıştır. Çeviribilim literatürü de bize bunu hatırlatmaktadır. Bizce gerek endüstrinin gerekse çevirmen adayları olan öğrencilerin çok pratik şekilde biçem kılavuzu hazırlayabilir olmaları gerekir. Bu nedenle gerek çeviri eğitiminde gerekse mesleki eğitim uygulamalarında biçem kılavuzu kullanma, güncelleme ve hazırlamaya yer verilmesi önemlidir. Bu çalışmada çeviri örgütlerinin standartlaşma çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla bir biçem kılavuzu tanımı geliştirilmiştir: Biçem kılavuzu müşterinin beklentilerine uygun ve tutarlı çeviriler üretebilmek için müşteri ve proje hakkında bilgi ile erek metni üretenleri yönlendiren kurallar içeren belgedir. Ardından literatür taramasından ve sektörde tanınırlığı olan iki biçem kılavuzu ve bir işletmenin biçem kılavuzu şablonundan yola çıkarak kapsayıcı bir biçem kılavuzu şablonu ve biçem kılavuzu hazırlama ilkeleri sunmaya çalışılmıştır. Umuyoruz ki hem çeviri işletmeleri bu şablondan faydalanır, biçem kılavuzuyla çalışmanın önemi konusunda bilinçlenir ve çalıştıkları müşterileri de bilinçlendirir hem de çeviri eğitiminde ilgili derslerde biçem kılavuzu hazırlama, kullanma ve güncelleme uygulamaları yapılır.

Kaynakça

- Burg Translations. (t.y.) *How to create a translation style guide*. Erişim tarihi: 27.02.2022, [tps://burgtranslations.com/create-a-translation-style-guide/](https://burgtranslations.com/create-a-translation-style-guide/).
- Byrne, J. (2006). *Technical translation usability strategies for translating technical documentation*. Hollanda: Springer.
- Contador Alves, A. S. (2014) *A importância dos guias de estilo no processo tradutório* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Universidade Nova de Lisboa, Lizbon.
- Güncel Türkçe Sözlük. Biçem kılavuzu. *TDK Güncel Türkçe Sözlük*. Erişim tarihi: 08.02.2022, <https://sozluk.gov.tr/>.
- Jiménez-Crespo, M. A. (2010). Localization and writing for a new medium: a review of digital style guides. *Revista Tradumática*, 8, 1-9.
- Kosaka, T. ve Itagaki, M. (2003). Building a curriculum for Japanese localization translators: Revisiting translation issues in the era of new technologies. Baer, Brian James ve Geoffrey S. Koby (Ed.). *Beyond the ivory tower* (s. 229–249) içinde, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins,.
- Lionbridge. (2016). *How to create a translation style guide and terminology glossary*. Erişim tarihi: 27.02.2022, <https://www.lionbridge.com/blog/translation-localization/how-to-create-a-translation-style-guide-and-terminology-glossary/>.
- Lionbridge. (t.y.). *The definitive guide to website translation*, Erişim tarihi: 27.02.2022, http://info.lionbridge.com/rs/972-PWS-816/images/Definitive-Guide-to-Website-Translation_Lionbridge.pdf.
- Matis, N. (2010). Terminology management during translation projects: professional testimony. *Linguaculture*, 1.
- Merriam-Webster. Style. *Merriam-Webster.com dictionary*. Erişim tarihi: 16.03.2022, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/style>.
- Merriam-Webster. Style sheet. *Merriam-Webster.com dictionary*. Erişim tarihi: 08.02.2022, <https://www.merriam->

- webster.com/dictionary/style%2osheet?utm_campaign=sd&utm_medium=serp&utm_source=jsonld.
- Motaword. (2014). *Best practices motaword*. Erişim tarihi: 27.02.2022, www.motaword.com%2Fdocs%2FStyleGuide.pdf&clen=121332&chunk=true.
- Muegge, U. (2012). The need for speed: how to ensure the completion of your most urgent translation projects within three days. Elisabeth Gräfe (Ed.), *tekom-Jahrestagung 2012 Proceedings of the annual conference of the German society of technical communicators*, (s. 201-202) içinde. Stuttgart: teworld GmbH.
- Nubuto Eğitim. (2015). *Dragoman stil kılavuzu nedir?* (video), Erişim tarihi: 27.02.2022, <https://www.youtube.com/watch?v=gK3U5-C-n7g>.
- O'Brien, S. (2012). Towards a dynamic quality evaluation model for translation. *The journal of specialised translation*, 17, 55-77.
- Oprťál, J. (2017). Collaborative Translation in the information age (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Masaryk University, Brno.
- Seagate. (t.y.). *Genel bulut depolama çözümleri*. Erişim tarihi: 18.10.2022, <https://www.seagate.com/tr/tr/solutions/cloud/public-cloud/>
- Seagate. (t.y.). *Your cloud your way: taking control of storage in multicloud*. Erişim tarihi: 18.10.2022, <https://www.seagate.com/tr/tr/datasphere-2021/sessions/lyve-cloud/>.
- Svoboda, T. (2017). Translation manuals and style guides as quality assurance indicators: the case of the European Commission's directorate-general for translation. Tomáš Svoboda, Lucja Biel ve Krzysztof Łoboda (Ed), *Quality aspects in institutional translation*, (s. 75-107) içinde. Berlin: Language Science Press.
- Večerek, K. (2014). Utilization of crowdsourcing in website localization (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Masaryk University, Brno.
- Vermeer, H. (2008). *Çeviride skopos kuramı*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Washbourne, K. (2012). Translation style guides in translator training: considerations for task design. *The journal of specialised translation*, 17, 2-16.